

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ทำบัญชี ในจังหวัดปทุมธานี

Factors Affecting Compliance with Professional Ethics among Accountants in Pathum Thani Province, Thailand

กิตติวรรณ ปารวัตร¹, ณัฐริตา สุขเฉลิม², นิชกานต์ ทิพย์ดัด³, พิมพ์ประกาย เผือกสีสุก⁴,
วรรณภา อิมะไชย⁵

¹คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, kittiwan.para@northbkk.ac.th

²คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, nattita.sukc@northbkk.ac.th

³คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, nichakarn.thip@northbkk.ac.th

⁴คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, Pimprakai.phue@northbkk.ac.th

⁵คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, wanapa.im@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานี 2) เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) ศึกษาปัจจัยองค์กรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานีจำนวน 355 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test และ MRA

ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านความซื่อสัตย์อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ ด้านการรายงานโปร่งใส ด้านการทำตามมาตรฐาน ด้านความเที่ยงธรรม ด้านการมีความสามารถและการประพฤติตนอย่างมีอาชีพ และด้านการรักษาความลับ 2) ผลการเปรียบเทียบพบว่าผู้ทำบัญชีที่อายุ ประสบการณ์ทำงาน และระดับการศึกษาต่างกันปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ปัจจัยองค์กรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การควบคุมภายในองค์กร ความคาดหวังจากผู้บริหาร และนโยบายองค์กร

คำหลัก: จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี, การปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชี

Abstract

This study aimed to: 1) examine the level of professional ethical practice among bookkeepers in Pathum Thani Province; 2) compare the level of professional ethical practice classified by personal factors; and 3) investigate organizational factors affecting professional ethical practice among bookkeepers. The study employed a quantitative survey research design. Data were collected through questionnaires from 355 bookkeepers in Pathum Thani Province using simple random sampling. Statistical analyses included percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and multiple regression analysis (MRA).

The findings revealed that: 1) overall and dimensional levels of professional ethical practice among bookkeepers in Pathum Thani Province were at the highest level. Among the dimensions, integrity ranked highest, followed by transparency in reporting, compliance with standards, objectivity, professional competence and professional behavior, and confidentiality. 2) The comparative analysis indicated that bookkeepers with different ages, work experiences, and educational levels demonstrated significantly different overall levels of professional ethical practice at the .05 level of statistical significance. 3) Organizational factors significantly affecting professional ethical practice among bookkeepers at the .05 level included internal control, management expectations, and organizational policies.

Keywords: Professional Code of Ethics in Accounting, Compliance with the Professional Code of Ethics among Accountants

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและธุรกิจของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัล การแข่งขันทางธุรกิจที่ทวีความรุนแรง และความคาดหวังด้านความโปร่งใสจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทำให้ระบบบัญชีต้องมีมาตรฐาน ความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือมากขึ้นกว่ายุคที่ผ่านมา ผู้ทำบัญชีจึงจำเป็นต้องยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพตามที่สภาวิชาชีพบัญชีได้กำหนด เช่น ความซื่อสัตย์ ความเป็นกลาง การรักษาความลับ และความสามารถทางวิชาชีพ เพื่อให้การจัดทำรายงานทางการเงินเป็นไปอย่างถูกต้องและตรวจสอบได้ อย่างไรก็ตาม ผู้ทำบัญชีมักเผชิญกับแรงกดดันหลายด้านในการปฏิบัติงาน ทั้งแรงกดดันจากผู้บริหารที่ต้องการผลลัพธ์ทางการเงินที่ดี แรงกดดันจากการแข่งขันของธุรกิจ การเร่งรัดสรุปข้อมูล รวมถึงโครงสร้างการควบคุมภายในของบางองค์กรที่ยังไม่เข้มแข็ง ปัจจัยเหล่านี้อาจนำไปสู่ความเสี่ยงที่ผู้ทำบัญชีต้องตัดสินใจขัดต่อหลักจรรยาบรรณ เช่น การ

บิดเบือนตัวเลข การละเว้นข้อมูลสำคัญ หรือการรายงานที่ไม่ตรงตามข้อเท็จจริง จึงทำให้การยึดมั่นในจริยธรรมวิชาชีพมีความสำคัญมากขึ้นกว่าที่เคย (พิชญ์ภา ธนพงศธร, 2563)

จังหวัดปทุมธานีเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีการพัฒนาและเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรม โรงงานผลิต สถานประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม รวมถึงธุรกิจด้านโลจิสติกส์และบริการ เนื่องจากเป็นจังหวัดใกล้กรุงเทพมหานครและเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์รองรับการลงทุนใหม่ ๆ การเติบโตของธุรกิจในจังหวัดปทุมธานีจึงทำให้ความต้องการผู้ทำบัญชีเพิ่มสูงขึ้น พร้อมทั้งรูปแบบธุรกิจมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เช่น ธุรกิจข้ามชาติ ธุรกิจออนไลน์ และธุรกิจที่ต้องประสานงานกับหลายหน่วยงาน สิ่งเหล่านี้ทำให้บทบาทและความรับผิดชอบของผู้ทำบัญชีมีความละเอียดอ่อนมากขึ้น (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2566) ในบริบทของจังหวัดปทุมธานี ปัจจัยที่อาจส่งผลต่อการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ทำบัญชีอาจประกอบไปด้วยหลายด้าน อาทิ ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน สถานภาพการทำงาน และระดับการศึกษา (สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีไทย (TAA), 2564) และปัจจัยด้านองค์กร เช่น การควบคุมภายในขององค์กร ความคาดหวังจากผู้บริหาร และนโยบายขององค์กร (วรรณภา พงษ์ศรี, 2562)

ปัจจัยเหล่านี้สามารถส่งผลให้การปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีมีความเสี่ยงที่จะคลาดเคลื่อนจากหลักจรรยาบรรณได้ หากขาดความรู้ ความเข้าใจ การสนับสนุนจากองค์กร หรือขาดจิตสำนึกด้านจริยธรรมอย่างเพียงพอ ในขณะที่เดียวกัน หากผู้ทำบัญชีได้รับการสนับสนุนที่ดี เช่น การอบรมพัฒนา การมีระบบตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง การมีวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความโปร่งใส ก็จะสามารถลดความเสี่ยงและสร้างความเป็นมืออาชีพในวิชาชีพบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วรพรรณ ภูริวัฒน์, 2564) ดังนั้น การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานีจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ว่าปัจจัยใดมีอิทธิพลต่อการยึดมั่นในจรรยาบรรณมากที่สุด และปัจจัยใดเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง การศึกษานี้จะช่วยให้สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนพัฒนาบุคลากรด้านบัญชี เสริมสร้างแนวทางด้านจริยธรรมในองค์กร และยกระดับมาตรฐานวิชาชีพบัญชีในพื้นที่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความโปร่งใส ความน่าเชื่อถือ และความมั่นคงของภาคธุรกิจในจังหวัดปทุมธานีโดยรวม

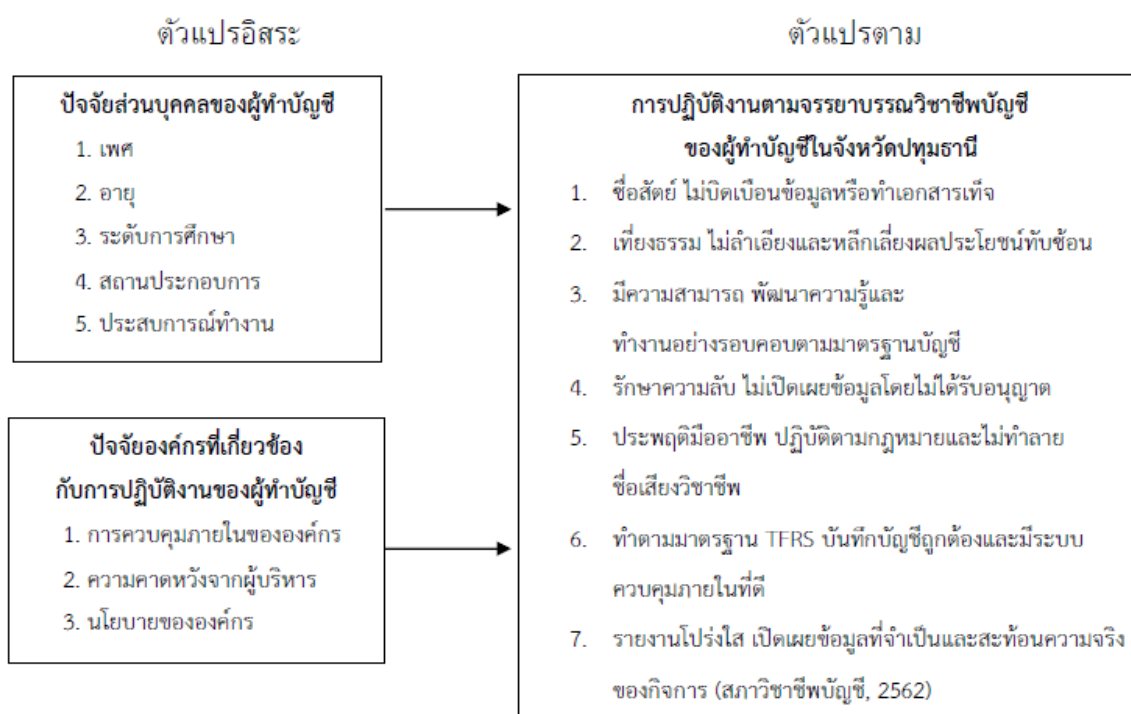
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ทำบัญชี
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ทำบัญชี
3. เพื่อศึกษาปัจจัยองค์กรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามจรรยาบรรณวิชาชีพ จะช่วยให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ทำบัญชีตามจรรยาบรรณวิชาชีพ รวมทั้งช่วยให้สามารถกำหนดแนวทางหรือวิธีการในการส่งเสริมให้ผู้ทำบัญชีปฏิบัติตามจรรยาบรรณได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เช่น การสร้างความตระหนักด้านคุณธรรม การจัดอบรมพัฒนาความรู้ด้านมาตรฐานวิชาชีพ การกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ และการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่สนับสนุนความโปร่งใส ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กร ผู้ใช้งบการเงิน และการพัฒนาในวิชาชีพบัญชีโดยรวม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. การปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานี แตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคล
2. ปัจจัยองค์กรส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานี

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ทำบัญชีที่ปฏิบัติงานบัญชีในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 3,098 คน ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าปี 2568 (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2568)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ตัวแทนผู้ทำบัญชีที่ปฏิบัติงานในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 355 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane Taro, 1973) และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ทำบัญชี แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ทำบัญชี เป็นแบบเลือกตอบ (Check list) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานประกอบการ และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี ประกอบด้วย การควบคุมภายในขององค์กร ความคาดหวังจากผู้บริหาร และนโยบายขององค์กรเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับของ ลิเคิร์ต (Likert Scale) คือ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยการกำหนดเกณฑ์ให้คะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานี ด้านความซื่อสัตย์ ความเที่ยงธรรม มีความสามารถและพัฒนาความรู้ รักษาความลับ ประพฤติมีอาชีพและปฏิบัติตามกฎหมาย ทำตามมาตรฐาน TFRS และรายงานโปร่งใส เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับของ ลิเคิร์ต (Likert Scale) คือ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยการกำหนดเกณฑ์ให้คะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. นำข้อมูลที่ได้มารวบรวมสร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดขอบเขตเนื้อหาที่จะสอบถามให้ครอบคลุมตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย
3. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจและความชัดเจนของภาษา โดยนำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบคล้อยของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัดกับที่ระบุไว้ในนิยามศัพท์ ปรับปรุงแก้ไขถ้อยคำและสำนวนข้อความในแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับสำนักงานบัญชีซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ฉบับ แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าความ

สอดคล้องแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach, 1970) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .872 นำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการทดลองใช้และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแล้วมาใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ผู้วิจัยจะได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยจะติดต่อกับผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานีโดยใช้รูปแบบการตอบกลับแบบสอบถามทาง Google Form แล้วนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ 355 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามว่าสามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ทุกฉบับ
2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้
 - 2.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ทำบัญชีโดยแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ
 - 2.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี และแบบสอบถามตอนที่ 3 วิเคราะห์การปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานี โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อและรายด้าน แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามหลักการหาค่าพิสัย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)
 - 2.3 วิเคราะห์ค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ถ้าหากพบความแตกต่างอย่างนัยสำคัญทางสถิติทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)
 - 2.4 วิเคราะห์ปัจจัยองค์กรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชี โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis: MRA)

ผลการวิจัย

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ทำบัญชีพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 215 คน มีอายุ 25-35 ปี จำนวน 113 คน ประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี จำนวน 150 คน สถานประกอบการสำนักงานบัญชี จำนวน 153 คน ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 243 คน
2. ผลการศึกษาระดับปัจจัยองค์กรจำแนกตาม การควบคุมภายในองค์กร ความคาดหวังจากผู้บริหารนโยบายองค์กร สรุปได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานีโดยรวมและรายด้าน

ปัจจัยองค์กร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านการควบคุมภายในองค์กร	4.48	0.405	มาก
2. ด้านความคาดหวังจากผู้บริหาร	4.46	0.448	มาก
3. ด้านนโยบายองค์กร	4.47	0.437	มาก
รวม	4.47	0.368	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ปัจจัยองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.368) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการควบคุมภายในองค์กรอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.405) รองลงมา คือ ด้านนโยบายองค์กร ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.437) และด้านความคาดหวังจากผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.448) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของปัจจัยองค์กรที่เกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชี สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการควบคุมภายในองค์กร พบว่า ผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานี มีระดับการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีด้านการควบคุมภายในองค์กรอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก ได้แก่ องค์กรมีระบบควบคุมภายในที่ชัดเจนและเป็นลายลักษณ์อักษร รองลงมาได้แก่ องค์กรมีมาตรการรับมือและแก้ไขปัญหาด้านการควบคุมภายในได้ทันท่วงทีและองค์กรมีการแบ่งแยกหน้าที่อย่างเหมาะสมเพื่อลดความเสี่ยงต่อการทุจริตและระบบควบคุมภายในช่วยส่งเสริมให้ผู้ทำบัญชีปฏิบัติงานอย่างโปร่งใสและถูกต้องและผู้ทำบัญชีได้รับการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการทำงานอย่างสม่ำเสมอ

2.2 ด้านความคาดหวังจากผู้บริหาร พบว่า ผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานี มีระดับการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีด้านความคาดหวังจากผู้บริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก ได้แก่ บริหารสนับสนุนให้ผู้ทำบัญชีอย่างซื่อสัตย์และโปร่งใส รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารมีความคาดหวังให้ผู้ทำบัญชีปฏิบัติงานอย่างถูกต้องตามมาตรฐานวิชาชีพและผู้บริหารไม่กดดันให้ผู้ทำบัญชีจัดทำข้อมูลที่อาจขัดต่อหลักจรรยาบรรณและผู้บริหารให้แนวทางและคำแนะนำที่ชัดเจนต่อการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพและผู้บริหารให้ความสำคัญกับข้อมูลทางการเงินที่ถูกต้องมากกว่าผลประโยชน์เฉพาะหน้า

2.3 ด้านนโยบายองค์กร พบว่า ผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานี มีระดับการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีด้านนโยบายองค์กรอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่อยู่ใน

ระดับมากเป็นอันดับแรก ได้แก่ นโยบายขององค์กรช่วยลดแรงกดดันที่อาจก่อให้เกิดการกระทำที่ขัดต่อจรรยาบรรณ รองลงมาได้แก่ นโยบายขององค์กรสนับสนุนความโปร่งใสและการปฏิบัติงานอย่างตรงไปตรงมา และองค์กรมีการอบรมหรือให้ความรู้เกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นประจำและองค์กรมีนโยบายด้านจรรยาบรรณหรือจริยธรรมที่ชัดเจนสำหรับการปฏิบัติงานและนโยบายขององค์กรส่งเสริมให้ผู้ทำบัญชีปฏิบัติตามกฎหมายและมาตรฐานบัญชีอย่างชัดเจน

3. ผลการศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามด้านความซื่อสัตย์ ไม่บิดเบือนข้อมูลหรือทำเอกสารเท็จ ด้านความเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียงและหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อน ด้านการมีความสามารถ พัฒนาความรู้และทำงานอย่างรอบคอบตามมาตรฐานบัญชี ด้านการรักษาความลับ ไม่เปิดเผยข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต ด้านการประพฤติตนอย่างมีอาชีพ ปฏิบัติตามกฎหมายและไม่ทำลายชื่อเสียงวิชาชีพ การทำตามมาตรฐาน TFRS บันทึกบัญชีถูกต้องและมีระบบควบคุมภายในที่ดี และการรายงานโปร่งใส เปิดเผยข้อมูลที่จำเป็นและสะท้อนความจริงของกิจการ สรุปได้ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ทำบัญชี โดยรวมและรายด้าน

การปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ทำบัญชี		\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	ด้านความซื่อสัตย์ ไม่บิดเบือนข้อมูลหรือทำเอกสารเท็จ	4.55	.432	มากที่สุด
2.	ด้านความเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียงและหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อน	4.52	.464	มากที่สุด
3.	ด้านการมีความสามารถ พัฒนาความรู้และทำงานอย่างรอบคอบตามมาตรฐานบัญชี	4.52	.460	มากที่สุด
4.	ด้านการรักษาความลับ ไม่เปิดเผยข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต	4.50	.467	มากที่สุด
5.	ด้านการประพฤติตนอย่างมีอาชีพ ปฏิบัติตามกฎหมายและไม่ทำลายชื่อเสียงวิชาชีพ	4.52	.453	มากที่สุด
6.	ด้านการทำตามมาตรฐาน TFRS บันทึกบัญชีถูกต้องและมีระบบควบคุมภายในที่ดี	4.53	.434	มากที่สุด
7.	ด้านการรายงานโปร่งใส เปิดเผยข้อมูลที่จำเป็นและสะท้อนความจริงของกิจการ	4.55	.393	มากที่สุด
รวม		4.53	.338	มากที่สุด

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานีมีระดับการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ทำบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = .338) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = .432) รองลงมาคือด้านการรายงานโปร่งใส ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = .393) ด้านการทำตามมาตรฐาน TFRS ($\bar{X} =$

4.53, S.D. = .434) ด้านความเที่ยงธรรม ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = .464) ด้านการมีความสามารถ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = .460) ด้านการประพฤติตนอย่างมีอาชีพ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = .453) และด้านการรักษาความลับ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = .467) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ทำบัญชี สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านความซื่อสัตย์ไม่บิดเบือนข้อมูลหรือทำเอกสารเท็จ พบว่า ผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานี มีระดับการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ ผู้ทำบัญชีปฏิบัติงานโดยไม่บิดเบือนข้อมูลหรือทำเอกสารเท็จ รองลงมาได้แก่ ผู้ทำบัญชีรายงานข้อมูลทางบัญชีตามข้อเท็จจริงเสมอ และผู้ทำบัญชีปฏิเสธงานที่เสี่ยงต่อการละเมิดความซื่อสัตย์

3.2 ด้านความเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียงและหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อนของผู้ทำบัญชี พบว่า ผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานี มีระดับการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ ผู้ทำบัญชีตัดสินใจบนพื้นฐานข้อมูลและหลักวิชาชีพ ไม่ใช่ความสัมพันธ์ส่วนตัว รองลงมาได้แก่ ผู้ทำบัญชีหลีกเลี่ยงงานที่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับบทบาทหน้าที่ และผู้ทำบัญชีปฏิบัติงานโดยไม่ลำเอียงและไม่ถูกชักจูงจากผลประโยชน์ส่วนตน

3.3 ด้านการมีความสามารถ พัฒนาความรู้และทำงานอย่างรอบคอบตามมาตรฐานบัญชี พบว่า ผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานี มีระดับการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ ผู้ทำบัญชีพัฒนาความรู้ และทักษะทางบัญชีอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ ผู้ทำบัญชีตรวจสอบความถูกต้องของงานก่อนส่งมอบทุกครั้ง และผู้ทำบัญชีปฏิบัติงานตามมาตรฐานบัญชีอย่างถูกต้อง

3.4 ด้านการรักษาความลับ ไม่เปิดเผยข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต พบว่า ผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานี มีระดับการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีอยู่ระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่อยู่ในมากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ ผู้ทำบัญชีใช้ข้อมูลภายในเพื่อประโยชน์เฉพาะด้านงานเท่านั้น รองลงมาได้แก่ ผู้ทำบัญชีปฏิบัติตามนโยบายรักษาความลับอย่างเคร่งครัด และผู้ทำบัญชีไม่เปิดเผยข้อมูลของลูกค้าหรือองค์กรโดยไม่ได้รับอนุญาต

3.5 ด้านการประพฤติตนอย่างมีอาชีพ ปฏิบัติตามกฎหมายและไม่ทำลายชื่อเสียงวิชาชีพ พบว่า ผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานี มีระดับการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ ผู้ทำบัญชีปฏิบัติงานด้วยความสุภาพ เคารพกฎระเบียบขององค์กร รองลงมาได้แก่ ผู้ทำบัญชีปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับทางบัญชีอย่างเคร่งครัด และผู้ทำบัญชีไม่เปิดเผยข้อมูลของลูกค้าหรือองค์กรโดยไม่ได้รับอนุญาต

3.6 ด้านการทำตามมาตรฐาน TFRS บันทึกบัญชีถูกต้องและมีระบบควบคุมภายในที่ดี พบว่า ผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานี มีระดับการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีอยู่ในระดับมาก

ที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่อยู่ในมากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ งานด้านบัญชีที่ผู้ทำบัญชี
ทำมีขั้นตอนควบคุมภายในที่เหมาะสม รองลงมาได้แก่ ผู้ทำบัญชีปฏิบัติงานสอดคล้องกับนโยบายบัญชี
ของกิจการ และผู้ทำบัญชีบันทึกบัญชีตามมาตรฐาน TFRS อย่างถูกต้อง

3.7 ด้านการรายงานโปร่งใส เปิดเผยข้อมูลที่จำเป็นและสะท้อนความจริงของกิจการ พบว่า
ผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานี มีระดับการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีอยู่ในระดับมากที่สุด
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ ผู้ทำบัญชีรายงานข้อมูล
ทางการเงินอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ รองลงมาได้แก่ ผู้ทำบัญชีเปิดเผยข้อมูลที่จำเป็นต่อการตัดสินใจ
ของผู้บริหาร และรายงานที่ผู้ทำบัญชีจัดทำสะท้อนสภาพของกิจการตามข้อเท็จจริง

4. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานี

4.1 เพศ พบว่า ผู้ทำบัญชีที่เพศต่างกันมีระดับการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้
ทำบัญชีโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 อายุ พบว่า ผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานี ที่อายุต่างกันมีระดับการปฏิบัติงานตาม
จรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ทำบัญชีโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นราย
ด้าน พบว่า ด้านการประพฤติตนอย่างมีอาชีพปฏิบัติตามกฎหมายและไม่ทำลายชื่อเสียงวิชาชีพแตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ .05 โดยผู้ทำบัญชีที่อายุน้อยกว่า 25 ปี มีระดับการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณ
วิชาชีพบัญชี มากกว่าผู้ทำบัญชีที่มีอายุ 36-45 ปี

4.3 ประสบการณ์ทำงาน พบว่า ผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานี ที่ประสบการณ์ทำงานต่างกัน
มีระดับการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ .05 โดยผู้ทำ
บัญชีที่ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปีมีระดับการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี มากกว่าผู้ทำบัญชี
ที่มีประสบการณ์ 10 ปี ขึ้นไป เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ในด้านการรักษาความลับไม่เปิดเผยข้อมูลโดย
ไม่ได้รับอนุญาตและการประพฤติตนอย่างมีอาชีพ ปฏิบัติตามกฎหมายและไม่ทำลายชื่อเสียงวิชาชีพ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยผู้ทำบัญชีที่ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี มีระดับการปฏิบัติงาน
ตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีมากกว่าผู้ทำบัญชีที่มีประสบการณ์ 10 ปี ขึ้นไป และในด้านการประพฤติตน
อย่างมีอาชีพ ปฏิบัติตามกฎหมายและไม่ทำลายชื่อเสียงวิชาชีพของผู้ทำบัญชีที่ประสบการณ์น้อยกว่า 5
ปี มีระดับการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีมากกว่าผู้ทำบัญชีที่มีประสบการณ์ 10 ปี ขึ้นไป

4.4 สถานประกอบการ พบว่า ผู้ทำบัญชีที่มีสถานประกอบการต่างกันมีระดับการปฏิบัติงาน
ตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ทำบัญชีโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า
ในด้านการประพฤติตนอย่างมีอาชีพ ปฏิบัติตามกฎหมายและไม่ทำลายชื่อเสียงวิชาชีพแตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ทำบัญชีที่สถานประกอบการภาคเอกชน มีระดับการปฏิบัติงานตาม
จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีน้อยกว่าผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี

4.5 ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ทำบัญชีที่ระดับการศึกษาต่างกัันมีระดับการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ทำบัญชีโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ทำบัญชีที่ระดับการศึกษาน้อยกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรี มีระดับการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 น้อยกว่าปริญญาตรีเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ในด้านความเที่ยงธรรมไม่ลำเอียงและหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อนผู้ทำบัญชีที่ระดับการศึกษาน้อยกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรี มีระดับการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 น้อยกว่าปริญญาตรี ด้านการรักษาความลับ ไม่เปิดเผยข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต ด้านการประพฤติตนอย่างมีอาชีพ ตามกฎหมายและไม่ทำลายชื่อเสียงวิชาชีพผู้ทำบัญชีที่ระดับการศึกษาน้อยกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรี มีระดับการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี น้อยกว่าปริญญาตรีและการทำตามมาตรฐาน TFRS บันทึกลับบัญชีถูกต้องและมีระบบควบคุมภายในที่ดีผู้ทำบัญชีที่ระดับการศึกษาน้อยกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรี มีระดับการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีมากกว่าปริญญาโทและปริญญาเอก

5. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานี สรุปได้ดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยองค์กรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานี โดยรวม

ปัจจัยองค์กร	Unstandardized		Standardized	t	P
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std.Error	Beta (β)		
ค่าคงที่	1.923	.168		11.474**	.000
1. การควบคุมภายในองค์กร	.090	.043	.108	2.069*	.039
2. ความคาดหวังจากผู้บริหาร	.261	.046	.346	5.698**	.000
3. นโยบายขององค์กร	.232	.041	.300	5.596**	.000

R² =.438, Adjusted R² =.433, F = 92.273**, SEE = .254, P = .000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ปัจจัยองค์กร 3 ตัว คือการควบคุมภายในองค์กร ความคาดหวังจากผู้บริหาร และนโยบายขององค์กร สามารถร่วมกันอธิบายการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานี ได้ถึงร้อยละ 43 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัยองค์กรที่มีอิทธิพลส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 เรียงตามลำดับมากไปน้อย ได้แก่ ความคาดหวังจากผู้บริหาร (β =.346) ปัจจัยด้านนโยบายองค์กร (β =.300) และการควบคุมภายในองค์กร (β =.108) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ที่พบว่าเพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี และผลการศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ทำบัญชีในจังหวัดปทุมธานี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ และด้านการรายงานโปร่งใส สะท้อนให้เห็นว่าผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการไม่บิดเบือนข้อมูล การรายงานตามข้อเท็จจริง และการเปิดเผยข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการกำกับดูแลของ สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งกำหนดมาตรฐานและจรรยาบรรณไว้อย่างชัดเจน รวมถึงการบังคับใช้มาตรฐานรายงานทางการเงิน เช่น สภาวิชาชีพบัญชีแห่งประเทศไทย ที่ส่งเสริมการปฏิบัติงานอย่างถูกต้องตามมาตรฐาน ทั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชลธิชา วัฒนกุล (2566) ที่ศึกษาระดับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความซื่อสัตย์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับการไม่บิดเบือนข้อมูลและการรายงานตามข้อเท็จจริง นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยวรรณ สุขประเสริฐ (2567) ซึ่งศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมของนักบัญชีในองค์กรธุรกิจ พบว่า ระดับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านความโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูล และความรับผิดชอบต่อผู้ใช้งบการเงิน อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กิตติพงษ์ ธีรานนท์ (2568) ที่พบว่า ผู้ทำบัญชีในภาคกลางมีระดับการยึดมั่นในหลักจรรยาบรรณวิชาชีพอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านความซื่อสัตย์และความเที่ยงธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นอย่างชัดเจน

ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยด้านองค์กรมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ทำบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะบทบาทของการกำกับดูแลและการกำหนดมาตรฐานที่ชัดเจนซึ่งเอื้อต่อการปฏิบัติงานอย่างถูกต้องและโปร่งใส ขณะเดียวกันไม่พบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพเมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยส่วนบุคคลมิได้เป็นตัวแปรสำคัญที่ก่อให้เกิดความแตกต่างดังกล่าว

2. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ที่พบว่าเพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพ บัญชีและผลการเปรียบเทียบตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศและสถานประกอบการโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่อายุแตกต่างกันในด้านการประพฤติตนอย่างมีอาชีพ โดยกลุ่มอายุน้อยกว่า 25 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุ 36-45 ปี อาจสะท้อนถึงแรงจูงใจและความตื่นตัวในการปฏิบัติตามหลักวิชาชีพของกลุ่มวัยเริ่มต้นทำงาน นอกจากนี้ ประสพการณ์ทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยผู้ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี มีระดับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณสูงกว่าผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ซึ่งอาจอธิบายได้ว่าผู้ปฏิบัติงานใหม่มีความระมัดระวังและเคร่งครัดต่อมาตรฐานมากกว่าสำหรับระดับการศึกษา พบว่า ผู้ที่มีระดับปริญญาตรีมีระดับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณสูงกว่ากลุ่มน้อยกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศิริพร แก้วมณี (2566) ที่ศึกษาการ

เปรียบเทียบพฤติกรรมจริยธรรมของผู้ทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า เพศไม่มีผลต่อระดับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่กลุ่มอายุน้อยและผู้มีประสบการณ์ทำงานไม่เกิน 5 ปี มีแนวโน้มยึดมั่นในหลักวิชาชีพสูงกว่ากลุ่มที่มีอายุมากและประสบการณ์ยาวนาน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรัญญา พงศ์ธนกิจ (2567) ซึ่งศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของนักบัญชีในภาคอุตสาหกรรม พบว่า อายุและประสบการณ์ทำงานมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยกลุ่มวัยเริ่มต้นทำงานมีระดับความเคร่งครัดต่อมาตรฐานวิชาชีพสูงกว่า อีกทั้งระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณ อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ณัฐกานต์ ชัยสิทธิ์ (2568) ที่พบว่า ระดับการศึกษาและช่วงอายุมีผลต่อพฤติกรรมการประพฤติตนอย่างมีอาชีพของผู้ทำบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่เพศและประเภทสถานประกอบการไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างในระดับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณ

ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ทำบัญชีมีความแตกต่างกัน บางประการตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยเฉพาะด้านอายุ ประสบการณ์ทำงาน และระดับการศึกษา ซึ่งมีผลต่อระดับการยึดมั่นในหลักวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่เพศและประเภทสถานประกอบการไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างดังกล่าว ทั้งนี้สะท้อนว่าปัจจัยส่วนบุคคลบางด้านมีบทบาทต่อการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ในขณะที่ปัจจัยบางประการมิได้ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญ

3. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3 ที่พบว่าเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีและผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการควบคุมภายในองค์กร ความคาดหวังจากผู้บริหาร และนโยบายองค์กร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และจากการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ พบว่า ปัจจัยองค์กรมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะด้านความคาดหวังจากผู้บริหารและนโยบายองค์กร แสดงให้เห็นว่าบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กรมีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมของผู้ทำบัญชี หากองค์กรมีระบบควบคุมภายในที่ชัดเจน มีการกำหนดนโยบายด้านจริยธรรม และผู้บริหารสนับสนุนความโปร่งใส จะช่วยยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีให้เป็นที่ปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของปัจจัยเชิงองค์การที่มีต่อพฤติกรรมทางจริยธรรมของผู้ทำบัญชี ทั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พรทิพย์ จันทร์เพ็ญ (2566) ซึ่งศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีในเขตภาคกลาง และพบว่า การสนับสนุนจากผู้บริหารและการกำหนดนโยบายด้านจริยธรรมที่ชัดเจนมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับระดับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนกร ศรีวัฒน์ (2567) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระบบการควบคุมภายในกับพฤติกรรมจริยธรรมของนักบัญชีในองค์กรธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ พบว่า ระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพและการกำกับดูแลจากฝ่ายบริหารส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามหลักจรรยาบรรณอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งยัง

สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุพัตรา รัตนวงศ์ (2568) ซึ่งศึกษาปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กรและความคาดหวังของผู้บริหารที่มีต่อการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี พบว่า วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมความโปร่งใสและความรับผิดชอบ รวมถึงทัศนคติของผู้บริหารที่ให้ความสำคัญกับจริยธรรม มีอิทธิพลโดยตรงต่อระดับการยึดมั่นในหลักจรรยาบรรณของผู้ทำบัญชี

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านองค์กรมมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ทำบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะด้านความคาดหวังจากผู้บริหาร นโยบายองค์กรและระบบการควบคุมภายใน ซึ่งล้วนมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรม สะท้อนให้เห็นว่าบริบทและสภาพแวดล้อมภายในองค์กรเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดระดับการยึดมั่นในหลักจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยที่พบว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการทำงานมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี องค์กรจึงควรกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติด้านธรรมาภิบาลให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม ตลอดจนสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อสนับสนุนให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัดตามหลัก

2. เนื่องจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าความรู้และความเข้าใจในมาตรฐานการบัญชีมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเชิงจริยธรรมองค์กรควรจัดให้มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่องผ่านการอบรม สัมมนาหรือกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางวิชาชีพและปลูกฝังทัศนคติที่เหมาะสมต่อบทบาทความรับผิดชอบของผู้ทำบัญชี

3. ผลการวิจัยยังสะท้อนถึงความสำคัญของระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น องค์กรควรปรับปรุงกระบวนการกำกับดูแลและกลไกการตรวจสอบให้มีความรัดกุม โปร่งใส และตรวจสอบได้ เพื่อลดแรงกดดันหรือปัจจัยเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อตัดสินใจของผู้ประกอบวิชาชีพ

4. หน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลวิชาชีพบัญชีควรดำเนินบทบาทเชิงสนับสนุนและเชิงป้องกันควบคู่กัน โดยมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน ให้คำปรึกษาและเผยแพร่แนวปฏิบัติที่ดีอย่างต่อเนื่อง อันจะช่วยลดความเสี่ยงในการกระทำที่อาจขัดต่อหลักจรรยาบรรณและเสริมสร้างมาตรฐานวิชาชีพให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

5. ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดแนวทางพัฒนาวิชาชีพบัญชีในระดับจังหวัดและระดับองค์กร เพื่อยกระดับมาตรฐานและความน่าเชื่อถือของวิชาชีพโดยรวม

ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการทำงานมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี องค์กรจึงควรกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติด้านธรรมาภิบาลให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม ตลอดจนสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อสนับสนุนให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัดตามหลัก

2. เนื่องจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าความรู้และความเข้าใจในมาตรฐานการบัญชีมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเชิงจริยธรรมองค์กรควรจัดให้มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่องผ่านกิจกรรม สัมมนาหรือกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางวิชาชีพและปลูกฝังทัศนคติที่เหมาะสมต่อบทบาทความรับผิดชอบของผู้ทำบัญชี

3. ผลการวิจัยยังสะท้อนถึงความสำคัญของระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นองค์กรควรปรับปรุงกระบวนการกำกับดูแลและกลไกการตรวจสอบให้มีความรัดกุม โปร่งใส และตรวจสอบได้ เพื่อลดแรงกดดันหรือปัจจัยเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อ การตัดสินใจของผู้ประกอบวิชาชีพ

4. หน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลวิชาชีพบัญชีควรดำเนินบทบาทเชิงสนับสนุนและเชิงป้องกันควบคู่กัน โดยมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน ให้คำปรึกษา และเผยแพร่แนวปฏิบัติที่ดีอย่างต่อเนื่อง อันจะช่วยลดความเสี่ยงในการกระทำที่อาจขัดต่อหลักจรรยาบรรณและเสริมสร้างมาตรฐานวิชาชีพให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

5. ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดแนวทางพัฒนาวิชาชีพบัญชีในระดับจังหวัดและระดับองค์กร เพื่อยกระดับมาตรฐานและความน่าเชื่อถือของวิชาชีพโดยรวม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังจังหวัดอื่นหรือเปรียบเทียบหลายพื้นที่ เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพระหว่างพื้นที่

2. ควรศึกษาในเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับแรงกดดัน ปัญหา และบริบทการตัดสินใจทางจริยธรรมของผู้ทำบัญชี

3. ควรเพิ่มตัวแปรด้านวัฒนธรรมองค์กร ภาวะผู้นำ หรือแรงจูงใจในการทำงาน เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลเชิงโครงสร้างและเชิงพฤติกรรมที่มีต่อการยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ

4. ควรศึกษาผลกระทบของเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ระบบบัญชีออนไลน์หรือระบบ ERP ที่มีต่อการควบคุมภายในและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน

5. ควรใช้วิธีการวิเคราะห์ทางสถิติขั้นสูง เช่น การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุหรือแบบจำลองสมการโครงสร้าง (SEM) เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีความแม่นยำและสามารถอธิบายอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2568). ข้อมูลผู้ทำบัญชีที่ขึ้นทะเบียนในจังหวัดปทุมธานี ปี พ.ศ. 2568. กระทรวงพาณิชย์.

กิตติพงษ์ ชีรานนท์. (2568). การยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีในภาคกลาง. วารสารวิชาการการเงิน การบัญชี และการจัดการ, 9(1), 101-118.

- ณัฐกานต์ ชัยสิทธิ์. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการประพาดิตนอย่าง
มีอาชีพของผู้ทำบัญชี. *วารสารวิชาการการจัดการสมัยใหม่*, 9(1), 120-136.
- ชลธิชา วัฒนกุล. (2566). ระดับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียง
วารสารการบัญชีและการจัดการร่วมสมัย, 14(1), 33-48.
- ธนกร ศรีวัฒน์. (2567). ความสัมพันธ์ระหว่างระบบการควบคุมภายในกับพฤติกรรมจริยธรรมของนัก
บัญชีในองค์กรธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. *วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ*, 12(1), 78-92.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10 ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์
ปิยวรรณ สุขประเสริฐ. (2567). พฤติกรรมจริยธรรมของนักบัญชีในองค์กรธุรกิจไทย. *วารสารวิชาการ
บริหารธุรกิจและการบัญชี*, 12(2), 75-90.
- พรทิพย์ จันท์เพ็ญ. (2566). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชี
ในเขตภาคกลาง. *วารสารการบัญชีและการจัดการ*, 15(2), 45-60.
- พิชญา ธนพงศธร. (2563). *จริยธรรมและความรับผิดชอบของผู้ทำบัญชีในบริษัทธุรกิจยุคดิจิทัล*.
สำนักพิมพ์วิชาการบัญชี.
- วรรณมา พงษ์ศรี. (2562). *ปัจจัยด้านองค์กรที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี*.
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วรรณพรณ ภูริวัฒน์. (2564). แนวทางการพัฒนาจริยธรรมวิชาชีพบัญชีในองค์กรภาคเอกชน. *วารสาร
วิชาการด้านบัญชีและการเงิน*, 15(2), 45-60.
- วรัญญา พงศ์ธนกิจ. (2567). ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของนักบัญชีใน
ภาคอุตสาหกรรม. *วารสารบริหารธุรกิจและการบัญชี*, 11(1), 88-103.
- ศิริพร แก้วมณี. (2566). การเปรียบเทียบพฤติกรรมจริยธรรมของผู้ทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร.
วารสารการบัญชีและการตรวจสอบ, 14(2), 55-70.
- สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีไทย. (2564). *รายงานสถานการณ์วิชาชีพบัญชีในประเทศไทย*. สมาคมนัก
บัญชีและผู้สอบบัญชีไทย.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2566). *ข้อมูลสถิติเศรษฐกิจและธุรกิจจังหวัดปทุมธานี*. กระทรวงดิจิทัลเพื่อ
เศรษฐกิจและสังคม.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2562). *ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ว่าด้วยจรรยาบรรณของ
ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี*. สภาวิชาชีพบัญชี.
- สุพัตรา รัตนวงศ์. (2568). วัฒนธรรมองค์กรและความคาดหวังของผู้บริหารที่มีต่อการปฏิบัติตาม
จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี. *วารสารการบัญชีร่วมสมัย*, 9(1), 101-118.
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of psychological testing*. (3rd ed.). Harper & Row.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. (3rd ed.). Harper and Row.